

~ 1 ~

חברי ארגון נכבדים דף מידע 269 10.05.22

- [בית הכנסת של בילגוראיי שלפני המלחמה.](#)
- [תמונת סבו של רפאל לנגפלד לאחר שהגרמנים בבילגוראיי ביזו אותו כשגלחו את ראשו.](#)
- [מהמתחולל בימים אלו בבילגוראיי.](#)
- [כמו בכל רחבי פולין, כך גם בבילגוראיי חוגגים את השלישי במאי הוא יום החוקה.](#)
- [ללמד שחמט לילדי בילגוראיי כבר בגיל הרך.](#)
- [לימוד ילדי בילגוראיי ג'ודו וקארטה כבר בגיל הרך](#)
- [הקניית אמנות הריקוד לצעירי וילדי בילגוראיי.](#)
- [מאי 2022 בבית לייזיק!](#)
- [כללי: \[באדיבות גיל פארן יו"ר ארגון מדריכי פולין\].](#)

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 2 ~

בית הכנסת של בילגוראיי שלפני המלחמה.

הקמת בית הכנסת הייתה יוזמתו של מי ששנים ארוכות היה ראש-הקהל איציק ר' מאטעלעס. את אבן הפינה הניח מושל לובלין שעשה את כל הדרך לבילגוראיי לכבוד מאורע זה. תיאור הטכס כולו הועלה בכתב ונקבע בבניין בית הכנסת שנבנה. בית המדרש הקטן נבנה בסמוך לבית הכנסת סביב שנת 1830 בעזרתו של בילגוראיי ידוע ומכובד ר' שמואל אלי שוורדשאפט [מי שהיה בנו של המגיד מלובלין] והיה מקורב לשלטון של הצאר ובקשרים הדוקים עם שרי המשטר. בית הכנסת וחצר בית הכנסת על מוסדותיה השונים נמצאה ברחוב לובלסקי 13. הוא התקיים שם החל משנת תמ"ח [1687].

בית הכנסת משמאל ובית המדרש מימין.

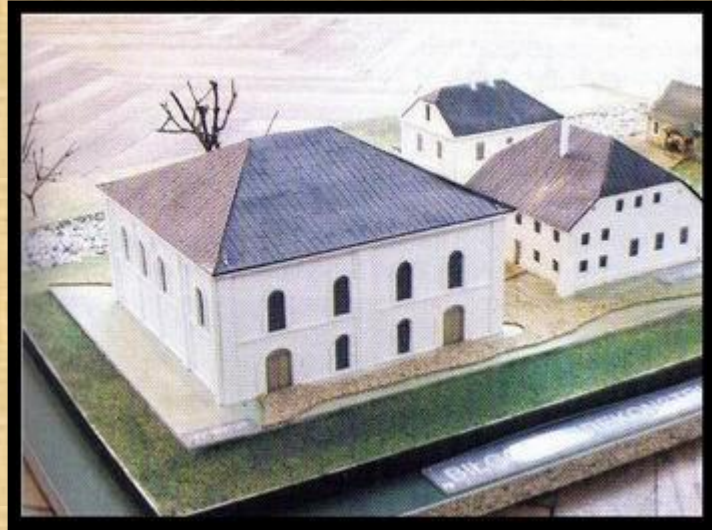
ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 3 ~

דגם מתחם בית הכנסת ופנים בית הכנסת

ארון הקודש ותקריב של ה"שויתי יהוה"

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 4 ~

ר' שמואל אלי שוורדשאפט [מי שהיה בנו של המגיד מלובלין] שבעזרתו נבנה בית המדרש סביב שנת 1830. וכך מתאר אבי ז"ל שמואל מנס בר-און את חצר בית הכנסת, לפני השריפה, כפי שעמדה לנוכח עיניו עד יומו האחרון: "מאז אותם ימים רחוקים שהיהודים הראשונים הגיעו לבילגוריי המקומות מהם גורשו ועד שהתרבות המודרנית המתקדמת קנתה אחיזה בקרב צעירי בילגוריי, הייתה הקהילה חבוקה בזרועות האמונה וחוקי הדת הבלתי מתפשרים. על שכם היהודי רבץ מאז ומתמיד עול הדאגה לכלל. גורל הזולת היה לא פחות חשוב בעיניו מגורלו שלו, ולדרך התנהגותו בסביבה שהקיפה אותו ולקשר שבין יהודים לבוראם, הייתה חשיבות מרובה. המנהיגות הרוחנית שהכתירו היהודים עליהם, הקפידה לשמר במחנה צאן מרעיתם את חוקי הדת, לא איפשרה סטיה מהם כמלוא הנימה, שמרה על שגרות ונורמות חיים ועל אורחות החיים. הכלל דאג למוסדות חינוך דתיים, לבתי כנסת, למקוואות ולכשרות. וכן לקורת גג מעל לראשי החלשים. וכל אותם ערכים ומוסדות נשתמרו בשלמותם עד לשואה. במרכז החיים היהודיים עמדו חיי הדת. די שאמרת "חצר בית הכנסת", כדי שכל יהודי בפולין ידע במה דברים אמורים, ועד כמה עמוק תוכנו של מושג זה. לא גדול בממדיו היה בית הכנסת הבילגוראיי, אך חשיבותו של מסד החיים היהודיים הזה הייתה רבה כל כך, עד שכל שכבה חברתית נצרכה הייתה לארבעה כתלים שלו לעצמה וכך נוצרו 'שטיבלאך'. בית המדרש הגדול עמד בתחילה כמבנה בודד לאורכו של רחוב בית הכנסת הלה הוא גם רחוב הגשר כפי שכינוהו היהודים ורחוב לובלסקי כפי שהיה השם שנתנו לו הגויים. ברחוב זה במספר 13, ניצב הוא בין בתי המגורים עשויי העץ, ושם גם נבנה ה"חדר" החדש. באותה שורת בתים, מצידו האחר של בית המדרש, בנתה הקהילה את בית הרב, ו'הרב החדש' כפי שכינוהו בעיירה, שהגיע מחצר האדמו"ר מבלז, השתכן בו וקיים את רבנותו עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. בקצהו הנמוך של רחוב הגשר, במורד המשופע של הרחוב, ניצבו שני בתי תפילה קטנים: 'בית המדרשון' הקטן, שבו

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 5 ~

היו מתפללים חייטי העיירה ושוליותיהם, והשטיבל של הסנדלרים. מצידו האחר של חצר בית-הכנסת, השתרע בית עלמין העתיק וממש בגבולו בית הכנסת הגדול.

שלוש היו הכניסות לחצר בית-הכנסת: האחת והראשית, מרחוב הגשר היישר אל דלתותיו הרחבות של בית התפילה. שתי הכניסות האחרות היו אף הן מרחוב בית-הכנסת, מעבר הפריד בין מעון הרב לבין בית-המדרש הגדול. הייתה זאת דרך ישרה כסרגל. ובקצה אותו מעבר הייתה הכניסה לעזרת הנשים. לא רחוק משם, במרחק של צעדים ספורים הייתה הכניסה ל"הקדש", בית לרווחתם של נדכאים וחלכאים. מולו ניצב בית השחיטה החדש, ובקצה החצר ממוקמים היו בית-המרחץ ובית-הכיסא הציבורי של העיירה, "בית הפקודה". כינוי זה ניתן לו על שום שאת עשרות תאיו הנפרדים פקדו כל הנצרכים לו, ואותם תאים מלאו את ייעודם בו זמנית.

האווירה בחצר בית-הכנסת הייתה כבדה וטעונת רגשות. תפילות, תחינות ובקשות מעולם לא חסרו שם. היהודי, שעמד בתפילה ושטח בחום את תחינותיו, הרחוצות בדמו ושטופות בטוהר דמעותיו הזכות, היה עומד שם, כשהרגשה תמידית של אשמה אופפת אותו. לא רחוק משם, ב"הקדש", הייתה האווירה כבדה עוד יותר. בקעו ממנו אנחות אותם מסכנים, זקנים עריריים, מורעבים למחצה ומוזנחים, ששכבו על משכבים מזוהמים, כשעיניהם כמהות, יום אחר יום, ומייחלות לרחמנות וטוב הלב של אחיהם היהודים. וכשהמצוקה זועקת לשמיים ונזקקים לעזרה, לא משנה כלל מיהו הנותן צדקה ומה עשויים להיות מניעיו: אם הוא אחד מאותם "אספני מצוות" יהירים ומלאי סיפוק עצמי, או יהודי מן השורה, שהאחריות לרווחת הזולת טבועה בו, כזה שיעשה מעבר ליכולתו לעזור לאותם חלכאים ונדכאים ולו בלחם צר, כדי לחזק ולסעוד את נפשם."

בית הכנסת נשרף בשריפה הגדולה ב 7 בספטמבר 1939 שהחלה במבנה זה והמשיכה וכלתה כמעט את כל העיירה שרובם הגדול של בתיה היו בתי עץ שהאש עברה שם אחד אחר השני ולבד מארובות האבן לא נותר מהם זכר.

העיירה השרופה שרק הארובות 'שרגילות לחום ואש' נותרו מבתיה כמו מצבות בבית קברות.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 6 ~

השריפה הייתה פעולת נקמה גרמנית על תפיסת שני מרגלים בילגוראיים לטובת הגרמנים האחים מילר. מי שהיה חברנו משה פך ז"ל סיפר לי פעם את המקרה הזה, לפיו עובדת ניקיון שעבדה בביתם שמעה צפצופים מהמרתף, היא גלתה מכשירי מורס וקשר שבאמצעותם העבירו מידע לגרמנים. היא הלכה למשטרה המקומית וסיפרה להם על כך, השניים נאסרו, נשפטו במשפט בזק וזר הדין היה המתתם. לנידונים למוות שמורה הייתה הזכות לארוחה אחרונה וכן האפשרות לומר מלים אחרונות. בידועם את הצפוי להם ויתרו הנידונים על הארוחה האחרונה, אבל לא ויתרו על השמעת מלים האחרונות בהם הם אמרו שדין העיירה נחרץ להיכלות בשריפה.

משה טייטלבוים, בילגוראיי במוצאו, שורד שואה שעלה ארצה ואחיו של הסופר בן ציון תומר [מי שכתב את ילדי הצל], כתב את אחד מספרי הזיכרון של בילגוראיי "בילגאריי יזכור בוך" [הספר כתוב ביידיש ולכן שם שמו כתוב כפי שכותבים ביידיש "בילגאריי", התרגום מיידיש המובא להלן הוא תרגום שלי [ישראל בר-און]]. וכך מתאר משה טייטלבוים את שריפת בית הכנסת בספרו:

"... בו ביום, יום שני, בשעה 10 בבוקר נשמעה אזעקת ההתראה מעיריית בילגוראיי והתפזרה ביללתה המזויעה מסביב.

כולם הבינו מיד שבעיר פרצה שריפה נוראית דווקא בשכונות היהודיות.

את הפניקה שהשתררה באוכלוסייה היהודית לא יספיקו המלים לתאר. בדקות ספורות נחרבו עשרות בתים שעלו בלהבות, רכוש יהודי, דל ככל אשר היה, חפצים וכל מה שהשיגו יהודים בשנים רבות של מאמצים ועבודה נעלמו בעשן או שנותרו הפקר ברחובות ובהישג יד של כאלה שתמיד מופיעים במקרים כאלה כדי לשדוד ולבזוז ולעשות לעצמם על חשבון אסונם של אחרים.

בתוך הבהלה הזאת הגיע בהול נוצרי ידוע מבני העיר 'זשענסע' שמקום מגוריו היה ברחוב קושצ'ושקו, ובפיו הבשורה האיומה שבית הכנסת בוער. הידיעה הקשה הכתה בכאב וגרמה למהומה ביהודיי בילגוראיי. הם הפקירו את בתיהם הבווערים והחפצים שהצליחו להציל ויצאו בהולים להציל את בית הכנסת, כולם רצו לכיוון בית הכנסת, בעלי מלאכה, סבלים, קצבים. יחד עם גבירי העיירה ובעלי בתים, כולם כאחד חשו להציל את בית הכנסת העולה בלהבות.

כשהגיעו היהודים לחצר בית הכנסת נגלתה לעיניהם תמונה איומה. האש להטה בעוז מכל צדי הבניין הבווער. הגיעו כבאים לא רק מבילגוראיי, גם מהעיירות הסמוכות ועל אף מאמצייהם לא עלה בידיהם לכבות את האש או למנוע את התפשטותה. הלהבות כבר ליחכו את הגג, התיקרה כבר בערה וכבר מובן היה לכל שאת האש לא ניתן לעצור, במצוקתם פרצו היהודים אל תוך הקדושה הנשרפת כדי לפחות להציל את בפרי התורה מארון הקודש שגם בו אחזה האש.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~7~

'משוגע העיר' גאדל [תמונתו מצורפת] שכל משך חייו התגורר בהקדש שליד בית הכנסת, אף הוא נכנס אל בין הלהבות כדי להוציא את ספרי התורה הבוערים. האש המשיכה להשתולל יותר ויותר,

עזרת הנשים כבר הייתה שרופה, כמו כל הקומה השנייה. גם יתר היהודים העמידו חייהם אל מול הסכנה עלילות שיקשה לתאר של מסירות נפש וגבורה. האש דבקה בבגדיהם וגם בזקניהם. ספרי התורה הועברו מן האחד לאחר, מיד ליד וכך נצלו חלקם מהאש. אחרון היוצאים מן התופת עם ספר התורה האחרון היה המלמד אליעזר המוהל בוכבינדר, ידיו נותרו חלושות, כולו שחור מפיח זקנו שרוף. הספיק לצאת מהדלת ונפל מעולף אל הקרקע... רק אז נזכרו יהודים שבשעת הבהלה שאחזה בהם זנחו מאחוריהם את בתיהם, חנויותיהם וגם את ילדיהם כדי שהאל ישגיח עליהם, ובחשש רב חזרו

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 8 ~

אל בתיהם רק כדי לראות שכל הרבעים היהודיים בוערים, רחוב הביצה, רחוב זמושץ', סביב קולות, יללות וזעקות עד מהרה הייתה העיירה לתופת מלהטת. היהודים נמלטו לשדות, בעוד צעירי אנשי העולם התחתון הבילגוראיי הלכו בכיוון הפוך כדי לבזוז את חנויות היהודים ורק במקרה אחד נפגע שודד פולני מקליע שנורה ע"י המשטרה"...

בית הכנסת משמאל ובית המדרש מימין לאחר השריפה. השריפה הייתה ב 1939 המבנים ההרוסים נותרו במקום עד שפנו בשנים 1957-1958.

פינוי ההריסות 18 שנה לאחר שמתחם בית הכנסת נשרף.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

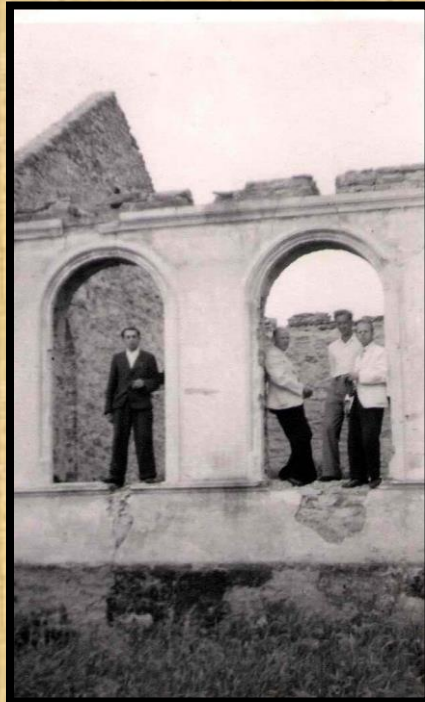
ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 9 ~

ההקדש [לדלפוני העיירה] שהיה בחצר בית הכנסת שרוף אף הוא.

תמונה של פולנים שהצטלמו עם תום המלחמה [1945] בתוך חורבות בית הכנסת.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 10 ~

על מגרש בית הכנסת ברחוב לובלסקי 13 הוקם שיקון באופי סובייטי. לא נותר שם זכר לשום מוסד יהודי, בית הכנסת, בית המדרש, ההקדש, מעונו של הרב בית המרחץ ובית הכיסא הציבורי, גם שרידי בית העלמין העתיק שגבל במתחם זה, הכל נעלם, הכל עטה חזות פולנית חדשה.

בשנים האחרונות הציבה עיריית בילגוראיי אבני ציון במקומות אתרים יהודיים מן העבר. זאת אבן ציון לכך שהיה כאן מתחם בית הכנסת.

ליצירת קשר

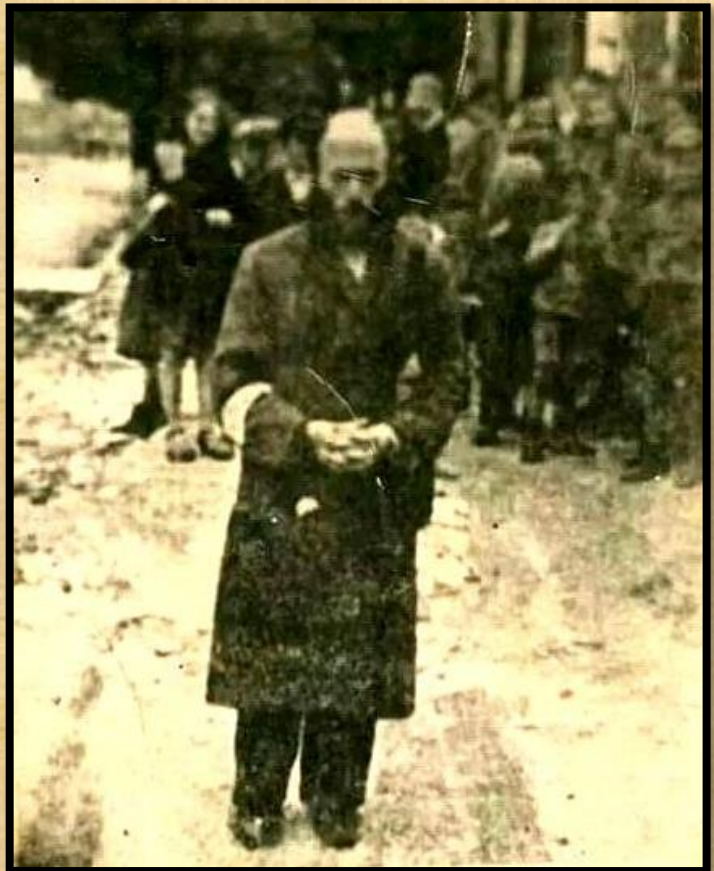
רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 11 ~

תמונת סבו של רפאל לנגפלד לאחר שהגרמנים בבילגוראיי ביזו אותו כשגלחו את ראשו.

חברנו רפאל לנגפלד [ראו תמונה משמאל] שלח לי תמונה והוסיף: "אשמח אם תמונתו של סבי ר' שלמה רפאל מבילגוראיי תפורסם". התמונה שהתקבלה הייתה באיכות ירודה. וחיפשתי תמונה באיכות טובה יותר מצאתי אותה בספר היזכור השני "בילגוראיי יזכור בוך" שכתב משה טייטלבוים. בעמוד 89. הכיתוב מתחת לתמונה [ביידיש]: היהודי הבילגוראיי חתנו של שלום מנס, הגרמנים גילחו את ראשו והכריחו אותו להסתובב ברחובות בילגוראיי. ילדים יהודיים בילגוראיים מביטים עליו. רפאל לנגפלד הוסיף והסביר: "סבתי צ'רנה אשתו, היא מבית משפחת מנס ילידת בילגוראיי, הם נישאו ועבר לבילגוראיי. בנו בית בן שלוש קומות, בקומת המרתף היה העסק שלהם - מתפרה גדולה, סבתי היתה תופרת מדופלמת, בקומה השנייה היה בית מדרש של חסידי רדזין, והקומה השלישית שימשה למגורים, הם נספו בשואה, ההורים ושני אחיו צבי ויהושע, לכן רשום משפחת מנס. תמונה זו אושרה על ידי אבי משה לנגפלד ז"ל, חזקה שהוא ידע וזיהה היטב את אביו. את התמונה הזאת קבלתי מאבי בהיותי נער, כי את שמו קבלתי בהיפוך, במקום שלמה רפאל שמי הוא רפאל שלמה, וזאת מסיבה ידועה שאין נותנים שם מאדם שנפטר צעיר.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 12 ~

ידיעות מהמתחולל בבילגוראיי בימים הללו.

קרדיט לטלוויזיה הבילגוראית על צילומים שהורדתי מתוך סרטוני ששודרו על ידה.

כמו בכל רחבי פולין, כך גם בבילגוראיי חוגגים את השלישי במאי הוא יום החוקה.

השלישי במאי הוא היום שבו נולדה החוקה הפולנית שבה לעולם בשנת 1791. זוהי החוקה או בלעז הקונסטיטוציה הראשונה באירופה. הקונסטיטוציה הצרפתית גם היא מאותה שנה אבל ממועד מאוחר יותר - הפולנים הם אם כך חלוצי החוקה באירופה. שתי החוקות הפולניות והצרפתית הן אחיות צעירות של החוקה האמריקאית משנת 1788. רוסיה הצארית יצאה אז למלחמה בפולין גם בגלל הקונסטיטוציה שבה היא ראתה סכנה למשטר העריצות שלה עצמה. פולין בסופו של דבר איבדה את עצמאותה ובאין ריבונות גם לחוקה לא הייתה משמעות, לבד מהגאווה ההיסטורית של האומה הפולנית. ומהעבר להווה. זהו חג לאומי בפולין, כל העסקים סגורים ואירועים חגיגיים המאופיינים בטכסים, תהלוכות, דגלים, זרים ולבוש במדים לאומיים כפי שניתן לראות בתמונות המצורפות שצולמו בבילגוראיי השנה, ושכמותם מתקיימים בכל רחבי פולין ובנציגויותיה ברחבי העולם. גם אני הוזמנתי לאירוע שכזה שהתקיים בבית שגריר פולין בישראל לציון חג זה.

ראש העיר של בילגוראיי נושא דברים לרגל החג בטכס המרכזי בכיכר העירייה. במאמר מוסגר כשענה לברכה ששלחתי לו לרגל החג, כתב הוא. שלא חכמה שיש רק חוקה, חשוב שהממשל של היום בפולין יקיים דברים ברוח החוקה.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 13 ~

מסדרים ותהלוכות בטכס המרכזי ובכנסייה בבילגוראיי.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 14 ~

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 15 ~

ללמד שחמט לילדי בילגוראיי כבר בגיל הרך.

בבילגוראיי של ימינו מתקיימות יוזמות רבות להקניית ערכים חינוכיים לילדי העיירה החל מהגיל הרך. אחת מן היא הקניית הידע של משחק השחמט לצעירים. לערייה נבחרת שחמט של 20 ילדים שנשלחים להתחרות בתחרויות ילדים בענף זה. התמונות שליקטתי המצורפות כאן מסבירות זאת טוב יותר מהסברים מילוליים.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 16 ~

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 17 ~

לימוד ילדי בילגוראיי ג'ודו וקארטה כבר בגיל הרך.

אחת היוזמות בבילגוראיי של ימינו היא הקניית ספורט לרבות ג'ודו וקארטה לילדי העיירה החל מהגיל הרך. הילדים מודרכים, מתאמנים על בסיס קבוע ונשלחים לתחרויות ארציות לילדים בענף זה בקרקוב ואף זוכים בפרסים. התמונות שליקטתי המצורפות כאן מסבירות זאת טוב יותר מהסברים מילוליים.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 18 ~

תמונות מתחרויות

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 19 ~

הקניית אמנות הריקוד לצעירי וילדי בילגוראיי.

תשומת לב במיזם חינוכי המתקיים בבילגוראיי הוא הקניית מיומנות באמנות הריקוד [בעיקר פולקלוריסטי] לצעירי וילדי העיר ולאפשר להם להופיע על במה לעיני הציבור [בתמונות המצורפות ממופע שלהם במרכז התרבות של בילגוראיי]

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 20 ~

מאי 2022 בבית לייבויק!

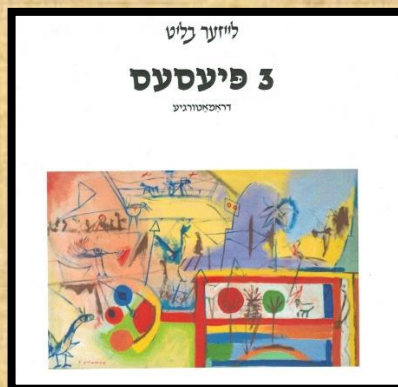
הקראת המחזה "לילה לאה" מאת לייזר בליט (אירוע ביידיש)

ביום א' 15.5.22 בשעה 17:00 נקיים הקראה מבויימת דרך תכנת הזום של המחזה "לילה לאה" מאת לייזר בליט.

הכניסה חופשית, כולם מוזמנים!

לרכישת הספר **לחצו כאן!**

לכניסה לאירוע **לחצו כאן** והקישו את הסיסמא 342563 :

נפגשים בבית לייבויק עם רחל שכטר, עורכת עיתון היידיש "פארווערטס" (אירוע ביידיש)

ביום ב' 16.5.22 בשעה 11:30 ניפגש בבית לייבויק עם רחל שכטר עורכת עיתון היידיש "פארווערטס".

הכניסה חופשית ומותנית בהרשמה מראש דרך המייל leyvikmail@gmail.com :

כולם מוזמנים!

השקת הספר "ההיעלמות - דער אפגאנג" (אירוע ביידיש ואנגלית)

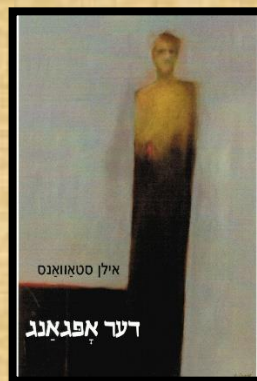
ביום א' 22.5.22 בשעה 13:00 ניפגש בזום באירוע השקה לספרו של אילן סטוונס "ההיעלמות - דער אפגאנג".

בהשתתפות אילן סטבנס, ברוריה ויגנד, שלמה לרמן, דניאל גלאי ועוד...

הכניסה חופשית וכולם מוזמנים!

לרכישת הספר **לחצו כאן!**

לכניסה לאירוע **לחצו כאן** והקישו את הסיסמא 151269 :

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 21 ~

לאמיר כאפן א שמועס אויף מאמע-לשון (אירוע ביידיש ובעברית)
ביום ב' 23.5.22 בשעה 17:00 ניפגש פעם נוספת בזום ונשוחח ביידיש
והפעם בהשתתפות ילדים, הורים, סבים וסבתות.
נקרא ביידיש ובעברית שירים של קדיה מולדובסקי ומחברים נוספים של ספרות ילדים ביידיש .
אנא הכינו את הילדים להקראה באחת משתי השפות והודיעו למשרד עד ה- 16.5 מי ומה יקראו.
להרשמה ולקבלת לינק לאירוע שלחו מייל לבית לייוויק עם כל הפרטים leyvikmail@gmail.com :
** בתמיכת הרשות הלאומית לתרבות היידיש**

עונת הלימודים בבית לייוויק נפתחה מחדש!
חסר לכם קצת קאטשקעס בחיים?
שיעורי יידיש למתחילים ולמתקדמים בזום, שלחו לנו מייל או התקשרו לפרטים.

לפרטים נוספים, שאלות והרשמה ללימודים-
מוזמנים לפנות אלינו לכתובת המייל leyvikmail@gmail.com :
או בטלפון: 03-5231830 (בימים א', ד' ו-ה' בין השעות 10:00-15:00)

כללי: [באדיבות גיל פארן יו"ר ארגון מדריכי פולין].

למוצאו היהודי של היטלר אין הוכחות. תיאוריות קונספירציה יש בשפע
מוזמנים לקרוא את הכתבה של עופר אדרת נוכח ההתבטאויות האחרונות מצד שר החוץ הרוסי
[לקריאה](#)

Online Exhibition: Holocaust Survivors and the State of Israel
תערוכה חדשה באנגלית מבית יד ושם
[קישור](#)

צידי האוצרות משיבים את יצירות האומנות לבעליהן מידי הנאצים
מוזמנים לקרוא את הבלוג של מיכל קובלסקי באתר בא במייל
[לקריאה](#)

הקלטות, הסכתים ופעילויות
מבית יד ושם
עדים ועדויות לאחר השואה. חלק א'- ראיון עם ד"ר נעמה שי"ק
<https://www.yadvashem.org/he/podcast/witnesses-and-testimonies.html>

ניצולי השואה ויטוריו ודריו ישראל מספרים על הקשר עם אביהם שהיה בכלא עד שגורש מטריאסטה
לאושוויץ
https://www.youtube.com/watch?v=VJ_Es-VqFbw

ליצירת קשר
רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 22 ~

ניצול השואה זולי-צבי שוורץ מספר על הגירוש מגטו לאיושמיז'ה לבית החרושת ללבנים במונור ומשם לאושוויץ

<https://www.youtube.com/watch?v=8ROIwKIANfw>

עדותה של ניצולת השואה פאולה ולט-קאופמן על פעילותה במחתרת "החלוץ" בפריס ומעצרה בידי הגסטפו ביולי 1944

<https://www.youtube.com/watch?v=3XV4YazWCQs>

מבית לוחמי הגטאות

עצרת הנעילה ליום הזכרון לשואה ולגבורה בבית לוחמי הגטאות

<https://www.youtube.com/watch?v=LHdR59DhzyY>

מבית המכון ללימודי השואה, אונ' בר אילן

אירוע השקה לספר: "חוקרים זוכרים- המחקר כזירת זיכרון: צאצאים לשורדי השואה בחזית המחקר"

<https://www.youtube.com/watch?v=h8sEq7TXLKY>

מבית מכון ליאו בק

הגירה, גירוש, שיבה- פליטים יהודים הפולנים שברחו לברית המועצות בזמן מלחמת העולם השנייה

<https://www.youtube.com/watch?v=xVfT5a1ZRNy>

הבנת תקופת הכיבוש הגרמני של תוניסיה ועיצוב הזיכרון- מפגש בסדנה לתיעוד בע"פ

<https://www.youtube.com/watch?v=d8uUP91Z3II>

מבית USC Shoah Foundation

The Kindness of A Mother | Erika Gold

<https://www.youtube.com/shorts/aOjcPCGpQyk>

The War is Over | Jewish Survivor Mania Lichenstein

<https://www.youtube.com/watch?v=Wn59PFx4kPE>

Arriving To The Shores of Tel Aviv | Yaacov Rand

<https://www.youtube.com/shorts/kIMRRbBbUrc>

Migrating To Israel After WWII | Yaacov Rand

https://www.youtube.com/watch?v=HsV_zbgoBck

Jewish Survivor Benjamin Friedman Full Testimony

<https://www.youtube.com/watch?v=boQpRsM8DDk>

מבית Museum of Jewish Heritage

"Nazi Billionaires" Book Talk

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 23 ~

<https://www.youtube.com/watch?v=wjvcf4o2wyQ>

מבית Mosfilm

Come and See - סיפורו של נער בן 16 המצטרף לפרטיזנים

<https://www.youtube.com/watch?v=zjIiApN6cfg>

כנפי יונה - זיכרונות מהשואה (תודה ליוחנן בן יעקב)

לאחרונה השלימו, שני מדריכי פולין, חיים שלם (צ'ילי) ויוחנן בן יעקב, עריכה והפקה של חוברת זיכרונות שכתב יונה גרין, חבר השומר הדתי שחוה את השואה בזגלמביה ובמחנות ריכוז ועבודה. החוברת ראתה אור מטעם מוסד הרב קוק והמרכז ללימודי השואה במכללה ירושלים, במימון המשפחה. את החוברת ניתן לרכוש במחיר 25 ₪. פרטים בקבצים המצורפים.

ספרי היזכור של צ'נסטוחובה באנגלית (תודה לאלון גולדמן)

ספרי היזכור הינם אוצר בלום של זכרונות המספרים את סיפור ההיסטוריה של הקהילות היהודיות ומה שעלה בגורלן בשואה. בימים אלה מוביל Andrew Rajcher פרויקט תרגום של ספרי היזכור של צ'נסטוחובה לאנגלית ומנגיש אותם לקהל הרחב לקריאה באתר של יהודי צ'נסטוחובה. המתעניינים בהיסטוריה של יהודי צ'נסטוחובה ומדריכי פולין המתכננים להגיע לביקור בעיר יכולים לראות את התרגומים בקישור הבא

<https://www.czestochowajews.org/history/yizkor-books/>

המסמכים שחושפים את קורות הרב ישראל מאיר לאו ומשפחתו בשואה

קראו את הכתבה מאת ענת נבות מהספרייה הלאומית אודות משפחת לאו.

[לקריאה](#)

"הבחור הנחמד" נרצח בשואה, הספר שקיבל לבר מצווה שרד

קראו את הכתבה מאת דניאל ליפסון מהספרייה הלאומית שבא בעקבות הקדשה מיוחדת בספר "מסילת ישרים" שנמצא בספרייה הלאומית הובילה למסע בלשי ארוך בעקבות שואת יהודי אוסטריה וסיפורו של נער בר מצווה שנרצח בדמי ימיו.

[לקריאה](#)

"בקשו רחמים עלינו, זעקו מרה": פואמה של משורר שנרצח בשואה מתפרסמת לראשונה

קראו את כתבתו של עופר אדרת על שלמה וינריב שמסר לפני מותו לידי שכנו בלודג' פואמה בת 30 עמודים בעברית שכתב בין מלחמות העולם. היא הוסתרה בבית וחולצה משם אחרי השואה

[לקריאה](#)

סיפורים מבית היתומים של יאנוש קורצ'אק - הרצאה חווייתית

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

~ 24 ~

הוצאת "ינוקא" מספרת את סיפורו של יצחק בלפר, מי שהינו אחד משלושת היתומים האחרונים שזכו ללטיפתו של קורצ'אק, ושרדו כדי להרצות בפני הילדים על חיו המופלאים בבית מיוחד זה. יצחק נפטר בגיל 98 לפני שנה וכעת חיים בנו ממשך בדרכו ומספר את סיפורו. לפרטים ולהזמנות ראו בקבצים המצורפים.

הקלטות ופעילויות

מבית יד ושם

סיפורה של זיינבה הרדגה | חסידי אומות העולם

<https://www.youtube.com/watch?v=0Vm3zIyqnUA>

"אשוויץ שלי זה המוות של אמא שלי" - סיפורה של רגין קנטי

<https://www.youtube.com/watch?v=EF2OyipmLB0>

Antisemitism and Hate Online

<https://www.youtube.com/watch?v=unjqZkuCqYk>

מבית בית העדות להנחלת זיכרון השואה

עצרת זיכרון לשואה ולגבורה - תשפ"ב 2022

<https://www.youtube.com/watch?v=CpKAroIWTis>

מבית לוחמי הגטאות

Ghetto Fighters' House Talking Memory - The Last Years of Yitzhak Katznelson

<https://www.youtube.com/watch?v=YujJXdlWJqs>

מבית מורשת

אוקראינה והיהודים בהיסטוריה ובהווה

מרצה- פרופ' עומר ברטוב

<https://www.facebook.com/Merkazim/videos/508496467601441/>

להיות אישה יהודיה באשוויץ

ד"ר נעמה שיק

<https://www.youtube.com/watch?v=fwdf1C08qTQ>

מבית המרכז ללימודי השואה, המכללה ירושלים

גמר חידון מורשת השואה - תשפ"ב

<https://www.youtube.com/watch?v=9XnQjFEykOE>

מבית מרכז גולדשטיין-גורן לחקר התפוצות, אונ' תל אביב

The Challenges of Writing History in Contemporary Poland

Prof. Jan Grabowski

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 25 ~

<https://www.youtube.com/watch?v=Ded6kQRu3xc>

מבית כאן

הבחורות על הרכבת לאשוויץ : סיפור הטרנספורט הראשון נחשף במלואו
כתבתו של יואב קרקובסקי

<https://www.youtube.com/watch?v=4AaofTaszEk>

לך תזכור- עקיבא נוביק בסדרת הסכתים
[להאזנה](#)

אלמה (רוזה)- צליל בודד באפלה - חלק א'

<https://www.kan.org.il/Podcast/item.aspx?pid=27001>

בר פומרנץ : משורר היערות הפרטיון שחש בזאבות האנושית

<https://www.kan.org.il/Podcast/item.aspx?pid=27004>

מבית מרכז מורשת בגין

זיכרון בסלון- עדותו של דב לנדאו

<https://www.youtube.com/watch?v=vlywXN-Crlw>

מבית מוזיאון POLIN

POLIN Book Talks | How to write the history of Polish Jews?

<https://www.youtube.com/watch?v=EzRtI-RBCY8>

מבית Wiener Holocaust Library

Virtual Book Talk: 'Adolf Island': The Nazi Occupation of Alderney

<https://www.youtube.com/watch?v=eypsRmj5FF8>

Virtual Exhibition Talk: Fighting Antisemitism

<https://www.youtube.com/watch?v=Cot-flp2mpA>

מבית USC Shoah Foundation

Songs from the Holocaust | Played By Violinist Jewish Survivor Edward Polidi

<https://www.youtube.com/watch?v=Cv-984okccA>

Dachau Concentration Camp | Charlotte Chaney

<https://www.youtube.com/shorts/uuVaUquUNQU>

Liberating the Inmates of Dachau | Charlotte Chaney

<https://www.youtube.com/watch?v=r-PODLIeei0>

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 26 ~

Jewish Survivor Vanda Obiedkova Full Testimony
<https://www.youtube.com/watch?v=sf2w-gZtGhE>

There Was No Safe Journey J. Michael Hagopian
<https://www.youtube.com/shorts/-O5rmc2dm-4>

Boxing For the Nazis | Harry Haft
<https://www.youtube.com/watch?v=jjJOp4NITwo>

Celebrating Religious Holidays | Jewish Survivor Vanda Obiedkova
<https://www.youtube.com/watch?v=JrlGIHdqCHs>

Holidays in the Buchenwald Concentration Camp | Izaak Reifer
<https://www.youtube.com/shorts/Kd4l24XjnD4>

The Evacuation of Auschwitz | Yehudah Bakon
<https://www.youtube.com/shorts/rdTWRt5OlsE>

Forced Sterilization in Concentration Camps | Ella Davis
<https://www.youtube.com/shorts/wseKtEH3vNg>

מבית מוזיאון מורשת יהודית
Defiance in Connecticut: "When Southbury Said No"
<https://www.youtube.com/watch?v=1Bsg1a5T3Fs>

German Patriots: Jewish Germans during WWI
<https://www.youtube.com/watch?v=2xEvePoRC1Q>

Annual Gathering of Remembrance 2022
<https://www.youtube.com/watch?v=-syNuJl6-wY>

מבית IPNvPL
מצעד הצללים - צעדה שנתית לזכר נרצחי קאטין
https://www.youtube.com/watch?v=IdCJ55qG_vI

מבית פולין הכבושה
איזה מין ילד היה אדולף היטלר?
<https://www.youtube.com/watch?v=PL3syG5hHqw>

מבית Mosfilm
Hot Snow
https://www.youtube.com/watch?v=NtkRkPTfy_0

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129

ארגון יוצאי בילגוראיי בישראל
Bilgoraj Jewish survivors Organization - Israel
www.bil-is.com

~ 27 ~

שונות

עדים לכאב: על גורלם של עדי יהוה בשואה
שרית זייברט

https://twitter.com/kann_news/status/1519765109157122049?s=20&t=NjJup9n139G7VUpuOxxEzg

מחר יהיה יום נפלא: סרט על שיקום ילדי השואה בן שמן

<https://www.baba-mail.co.il/video.aspx?emailid=39832>

בברכה

ישראל בר-און ורבקה ניב.

ליצירת קשר

רבקה ניב רחוב דוד המלך 19 ת"א טלפון: 03-6967589 rivka783@zahav.net.il
ישראל בר-און רחוב יוסף צבי 21 רמת-גן טלפון: 03-5718244 baron-i@zahav.net.il
פקס: 03-5718129